

Spis treści

Wykaz autorów	IX
Wykaz skrótów	XIII
Wprowadzenie	XVII
Dział I. Rachunkowość	1
1. Wstęp	1
2. Zadania i odpowiedzialność dyrektora jednostki oświatowej za rachunkowość i finanse	2
2.1. Zakres odpowiedzialności gmin za szkoły i przedszkola	2
2.2. Zadania i obowiązki dyrektorów jednostek oświatowych w zakresie finansów i rachunkowości	3
2.3. Formy organizacyjno-prawne jednostek organizacyjnych w oświacie	4
2.4. Zadania kierownika jednostki organizacyjnej systemu oświaty w świetle przepisów ustawy o finansach publicznych i przepisów wykonawczych	5
2.5. Zadania kierownika jednostki w zakresie rachunkowości	11
2.6. Regulacje wewnętrzne w zakresie rachunkowości wprowadzane przez kierownika jednostki	14
2.7. Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych	50
2.8. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	67
3. Upoważnienie dyrektora gminnej szkoły lub placówki oświatowej do zaciągania zobowiązań w imieniu gminy	70
3.1. Upoważnienie do zaciągania zobowiązań w sferze prawa cywilnego	71
3.2. Źródło upoważnienia do zaciągania rocznych zobowiązań finansowych	72
3.3. Dopuszczalność zaciągnięcia zobowiązania na rok następny lub zobowiązania wieloletniego	73
3.4. Pełnomocnictwo dla dyrektora samorządowej szkoły lub placówki do prowadzenia spraw bieżących	75
3.4.1. Omówienie wzoru pełnomocnictwa ogólnego	75
4. Obsługa placówek oświatowych przez ZEAS oraz określenie wzajemnych relacji pomiędzy placówkami	76
4.1. Zadania związane z realizacją obsługi administracyjnej szkół	77
4.2. Tworzenie jednostki obsługi ekonomiczno-administracyjnej	77
4.3. Funkcjonowanie jednostki obsługi ekonomiczno-administracyjnej	78
4.4. Formy obsługi szkół i placówek oświatowych	79
4.5. Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli – ZEO	80
4.6. Porozumienie między dyrektorem ZEO, a dyrektorem szkoły lub przedszkola	80
4.7. Sprawozdawczość	81
4.7.1. Sprawozdawczość budżetowa	81
4.8. Przykładowy zakres czynności pracownika ZEO prowadzącego księgi rachunkowe szkoły lub przedszkola	82

4.9. Odpowiedzialność dyrektora szkoły lub przedszkola za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	82
5. Zasady sporządzania planu finansowego	83
5.1. Terminy do przygotowania planu finansowego	83
5.2. Przygotowanie planu finansowego przez ZEAS	89
5.3. Elementy planu finansowego szkoły	89
5.4. Zmiany w planach finansowych	93
5.5. Plany finansowe wydzielonego rachunku dochodów	94
6. Wydzielony rachunek dochodów	96
6.1. Jednostki budżetowe, w których może zostać utworzony wydzielony rachunek dochodów	96
6.2. Tworzenie wydzielonych rachunków dochodów	100
6.2.1. Źródła dochodów	100
6.2.2. Wydatki dokonywane z wydzielonego rachunku	103
6.2.3. Pozostałe elementy funkcjonowania wydzielonego rachunku dochodów	105
6.3. Wydzielone rachunki dochodów a dyscyplina finansów publicznych	108
6.4. Przykłady wzorów dokumentów związanych z wydzielonym rachunkiem dochodów	110
6.4.1. Przykład uchwały organu stanowiącego	110
6.4.2. Przykładowy załącznik do uchwały budżetowej gminy na 2014 r.	114
6.4.3. Przykładowe plany finansowe wydzielonego rachunku dochodów placówki, oświatowej	115
6.4.4. Przykładowe plany finansowe wydzielonego rachunku dochodów przedszkola na 2014 r.	116
7. Kontrola zarządcza w jednostce oświatowej	118
7.1. Definicja kontroli zarządczej	118
7.2. Odpowiedzialność za kontrolę zarządczą w jednostce oświatowej	119
7.3. Znaczenie i rola kontroli zarządczej w jednostce oświatowej	119
7.4. Funkcjonowanie kontroli zarządczej w jednostce oświatowej	120
7.5. Kontrola zarządcza a kontrola finansowa	121
7.5.1. Główny księgowy	123
7.5.2. Kontrola zarządcza	124
7.6. System kontroli zarządczej w jednostce oświatowej	124
7.6.1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	125
7.6.2. Organizacja systemu kontroli zarządczej w jednostce	126
7.6.2.1. Współudział pracowników	126
7.6.2.2. Spójność systemu	126
7.6.2.3. Zespół ds. kontroli	127
7.6.2.4. Skład zespołu	127
7.6.3. Mechanizmy kontrolne	127
7.6.3.1. Koszty wdrożenia	127
7.7. Standardy kontroli zarządczej	127
7.7.1. Grupy standardów	128
7.7.2. Środowisko wewnętrzne	129
7.7.3. Ustalanie mierników	131
7.7.4. Akceptowalny poziom ryzyka	131
7.7.5. Procedury zarządzania ryzykiem	131
7.7.6. Mechanizmy kontroli	132
7.7.7. Informacja i komunikacja	134

7.7.8. Monitorowanie i ocena	135
7.7.9. Samoocena kontroli zarządczej	136
7.8. Procedury kontroli zarządczej	136
7.8.1. Zasady tworzenia procedur	136
7.8.2. Zespół koordynujący	137
7.8.3. Reakcja na ryzyko	137
7.8.4. Podział obowiązków	137
7.9. Dokumentacja związana z prowadzeniem kontroli zarządczej w placówkach oświaty	138
7.9.1. Zasady kontroli zarządczej	138
7.9.2. Procedura zarządzania ryzykiem	141
7.10. Plan działalności i sprawozdanie z jego wykonania	146
7.10.1. Budowa planu działalności	146
7.10.2. Sprawozdanie z wykonania planu działalności	147
7.11. Procedury kontroli w jednostce oświatowej wynikające z ustawy o rachunkowości	147
7.11.1. System kontroli należności	148
7.11.2. System kontroli zobowiązań krótkoterminowych	149
7.11.3. Kontrola dowodów księgowych	150
7.11.4. Zadania kontroli formalno-rachunkowej	153
8. Inwentaryzacja w jednostkach organizacyjnych oświaty	153
8.1. Zasady ogólne	153
8.2. Istota inwentaryzacji	153
8.3. Cel inwentaryzacji bilansowej	154
8.4. Zakres inwentaryzacji	154
8.5. Terminy i częstotliwość	155
8.6. Metody inwentaryzacji	157
8.6.1. Spis z natury	158
8.6.2. Uzgadnianie sald	158
8.6.3. Porównanie danych ksiąg	158
8.7. Inwentaryzacja w drodze spisu z natury	159
8.8. Komisja inwentaryzacyjna	160
8.9. Dokumentacja czynności inwentaryzacyjnych przeprowadzonych w drodze spisu z natury	161
8.10. Przykładowa instrukcja inwentaryzacyjna	161
8.11. Rozliczanie różnic inwentaryzacyjnych	167
8.11.1. Różnice zawinione oraz niezawinione	169
8.11.2. Ubytki naturalne mieszczące się w granicy limitów	171
8.11.3. Kompensata niedoborów	171
8.12. Ewidencja nadwyżki środka trwałego ujawnionego w trakcie inwentaryzacji	172
8.13. Inwentaryzacja w drodze potwierdzenia salda	173
8.14. Inwentaryzacja drogą weryfikacji	174
8.15. Rozliczenie inwentaryzacji i ujęcie jej wyników w księgach rachunkowych	175
8.16. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	175
9. Sprawozdania budżetowe w jednostkach oświaty	176
9.1. Ogólne zasady sporządzania sprawozdań budżetowych	177
9.2. Zakres informacyjny i zasady sporządzania sprawozdania Rb-27S	178
9.3. Zakres informacyjny i zasady sporządzania sprawozdania Rb-28S	181

9.4. Zasady konstrukcji sprawozdania Rb-34S z wykonania dochodów i wydatków na wydzielonym rachunku	186
9.5. Terminy sprawozdania oraz odbiorcy sprawozdania	189
9.6. Sprawozdanie Rb-28 NWS z wykonania planu wydatków samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego, które nie wygasły z upływem roku budżetowego	190
10. Sprawozdania w zakresie operacji finansowych samorządowych placówek oświatowych	192
10.1. Rodzaje sprawozdań	192
10.2. Terminy sporządzania i przekazywania sprawozdań	193
10.3. Formy sporządzania i przekazywania sprawozdań	193
10.4. Korekty sprawozdań	194
10.5. Podstawowe zasady sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych	195
10.6. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie sprawozdawczości	196
10.7. Rb-Z kwartałne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji	196
10.8. Roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych Rb-UZ	203
10.9. Kwartałne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych – Rb-N	208
11. Wydatki strukturalne w jednostkach oświatowych	216
11.1. Ewidencja wydatków strukturalnych	216
11.1.1. Dodatkowa klasyfikacja	217
11.1.2. Wydatki strukturalne – definicja	217
11.1.3. Sposób klasyfikowania	217
11.1.4. Dodatkowa ewidencja	217
11.1.5. Data wprowadzenia do ewidencji	218
11.2. Sporządzenie sprawozdania Rb-WSa	218
11.3. Przykład poprawnie wypełnionego sprawozdania RB-WSa	232
Dział II. Prawo podatkowe	241
1. Wstęp	241
2. Podatek dochodowy od osób fizycznych	242
2.1. Opodatkowanie podatkiem dochodowym dodatkowych świadczeń powiązanych ze stosunkiem pracy	242
2.1.1. Opodatkowanie podatkiem dochodowym premii	242
2.1.2. Opodatkowanie podatkiem dochodowym nagród przyznawanych pracownikom	244
2.1.3. Opodatkowanie diet przyznawanych z tytułu podróży służbowej	246
2.1.4. Opodatkowanie imprez integracyjnych	247
2.1.5. Opodatkowanie podatkiem dochodowym posiłków spożywanych przez nauczycieli w trakcie rad pedagogicznych	251
2.2. Świadczenia socjalne nabywane na rzecz pracowników	253
2.2.1. Zakres opodatkowania świadczeń pracowniczych w myśl PDOFizU	253
2.2.2. Zwolnienie świadczeń pracowniczych od podatku dochodowego	254
2.3. Zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym i motywacyjnym	258
2.3.1. Regulacje zawarte w ustawie o systemie oświaty	258
2.3.2. Skutki podatkowe otrzymania przez uczniów świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym oraz motywacyjnym	262

2.4. Następstwa uchwały NSA dotyczącej opodatkowania przychodu ze świadczeń medycznych podatkiem dochodowym od osób fizycznych – skutki dla pracowników jednostek oświatowych	265
2.4.1. Możliwość skorzystania z usług medycznych na skutek wykupu przez pracodawcę pakietu tych usług	265
2.4.2. Skutki w podatku dochodowym od osób fizycznych	266
2.4.3. Skutki w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne	271
2.4.4. Schemat korekt deklaracji/informacji w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz deklaracji i raportów w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne	271
3. Podatek VAT	272
3.1. Uchwała NSA w sprawie uznania za podatników podatku VAT gminnych jednostek budżetowych	272
3.2. Zwolnienie podmiotowe w podatku VAT	273
3.3. Zasady wystawiania faktur VAT oraz ich rodzaje na gruncie ustawy o podatku od towarów i usług	274
3.3.1. Podmioty zobowiązane do wystawiania faktur VAT	274
3.3.2. Podatnicy zwolnieni	274
3.3.3. Obowiązek wystawiania faktur VAT	275
3.3.4. Regulacje wspólnotowe	275
3.3.5. Elementy faktur VAT	276
3.3.6. Nowe terminy wystawiania faktur VAT	278
3.3.7. Zasady wcześniejszego wystawiania faktur	279
3.3.8. Przeliczanie kwot wyrażonych na fakturach VAT	280
3.3.9. Rodzaje faktur VAT	280
3.3.9.1. Faktury korygujące	280
3.3.9.2. Noty korygujące	281
3.3.9.3. Faktury zaliczkowe	282
3.3.9.4. Faktury wystawiane na żądanie	284
3.3.9.5. Faktury wystawiane w formie elektronicznej	284
3.3.9.6. Faktury wystawiane w języku obcym	286
3.4. Refakturowanie usług	287
3.4.1. Zagadnienia wstępne	287
3.4.2. Definicja refakturowania	287
3.4.3. Refakturowanie w świetle ustawy o podatku VAT – niezbędne elementy refaktury	289
3.4.3.1. Konsekwencje podatkowe	289
3.4.3.2. Marża pośrednika	291
3.5. Najem w podatku od towarów i usług	293
3.5.1. Zagadnienia wstępne	293
3.5.2. Instytucja najmu	293
3.5.3. Podatek VAT należny	293
3.5.4. Moment powstania obowiązku podatkowego	294
3.5.5. Refakturowanie usług powiązanych z najmem	295
3.5.6. Podatek VAT naliczony	297
3.5.7. Obniżenie podatku należnego	297
3.6. Opodatkowanie usług świadczonych na stołówkach szkolnych w świetle ustawy o podatku VAT	298
3.6.1. Zwolnienie od opodatkowania podatkiem VAT usług stołowych	298

3.6.1.1. Zwolnienie usług stołówkowych świadczonych pomiędzy szkołami publicznymi	298
3.6.1.2. Zwolnienie usług stołówkowych jako zakwalifikowanych do usług związanych z edukacją	300
3.6.2. Opodatkowanie usług stołówkowych świadczonych w szkołach	302
3.6.3. Obowiązek umieszczania dodatkowych informacji na fakturach dokumentujących sprzedaż zwolnioną	304
3.7. Dotacje, subwencje oraz dopłaty o podobnym charakterze w świetle ustawy o podatku od towarów i usług	305
3.7.1. Pojęcie dotacji, subwencji oraz dopłaty o podobnym charakterze	305
3.7.2. Obowiązek podatkowy	305
3.7.3. Podstawa opodatkowania	307
3.7.4. Stawka podatku VAT	309
3.7.5. Dokumentowanie otrzymania oraz zwrotu dotacji	309
3.7.6. Następstwa zwrotu dotacji lub subwencji	309
3.8. Zakupy inwestycyjne oraz remonty w świetle przepisów prawa podatkowego	310
3.8.1. Definicja środków trwałych	310
3.8.2. Środki trwałe w budowie	311
3.8.3. Rozliczanie środków trwałych – wartość początkowa	311
3.8.4. Zakupy inwestycyjne zaliczane u podatnika do środków trwałych	313
3.8.4.1. Remonty	313
3.8.4.2. Modernizacja obiektów już istniejących	314
3.8.4.3. Wznoszenie oraz zakup nowych obiektów	314
3.8.5. Zakupy środków trwałych niestanowiących nieruchomości	315
3.9. Proporcja w podatku VAT oraz roczna korekta podatku	315
3.9.1. Czynności uprawniające do odliczenia podatku dochodowego	315
3.9.2. Kwota podatku naliczonego	316
3.9.3. Ograniczenia w odliczeniach podatku	317
3.9.4. Rozszerzenia w odliczeniach podatku	318
3.9.5. Podział zakupów ze względu na charakter ich wykorzystania	318
3.9.5.1. Zakup bezpośredni	318
3.9.5.2. Zakup pośredni	319
3.9.6. Zakup związany z działalnością	319
3.9.7. Zakup niezwiązany z działalnością	319
3.9.8. Działalność mieszana	319
3.9.9. Struktura sprzedaży	320
3.9.10. Ustalenie proporcji	320
3.9.11. Sposób określania wskaźnika proporcji	321
3.9.12. Sprzedaż dokonana	321
3.9.13. Orientacyjne określenie proporcji	322
3.9.14. Korekta podatku naliczonego od zakupów związanych z działalnością mieszaną	323
3.9.15. Zmiana przeznaczenia towarów i usług	326